

1.

2. Sylwetka Soni Marmieladowej w kontekście problematyki *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego

a. 1. Cele lekcji

i. a) Wiadomości

Uczeń:

- utrwała wiedzę na temat wartości wyznawanych przez bohaterów powieści *Zbrodnia i kara* Fiodora Dostojewskiego,
- przypomina sobie postać biblijną – Marię Magdalenę – i konfrontuje ją z bohaterką powieści.

ii. b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- określić wpływ Soni Marmieladowej i głoszonych przez nią wartości w związku z odrodzeniem moralnym Rodiona Raskolnikowa,
- podać cechy podobieństwa Soni Marmieladowej do biblijnej Marii Magdaleny,
- przedstawić idee głoszone przez Fiodora Dostojewskiego.

b. 2. Metoda i forma pracy

Dyskusja, praca analityczna z tekstem *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego, nauczanie sytuacyjne.

c. 3. Środki dydaktyczne

Egzemplarze powieści *Zbrodnia i kara* Fiodora Dostojewskiego.

d. 4. Przebieg lekcji

i. a) Faza przygotowawcza

1. Swobodna dyskusja na temat zwrócenia się Rodiona Raskolnikowa do Soni Marmieladowej.
2. Sonia Marmieladowa – uosobienie ewangelicznych cnót Marii Magdaleny.
3. Odrodzenie Rodiona Raskolnikowa.

ii. b) Faza realizacyjna

1. Analiza i interpretacja zachowań, reakcji Raskolnikowa w stosunku do Soni i głoszonych przez nią ideałów.

Walka wewnętrzna Raskolnikowa i moralne dojrzewanie pod wpływem Soni:

- lektury Ewangelii,

- przyznanie się do winy,
  - namówienie Raskolnikowa na katorgę (Sonia wierzy, że cierpienie ma moc odradzającą),
  - wręczenie krzyża laurowego,
  - prośba, by uczynił gesty biblijne: pokłonienie się ziemi, pocałowanie nóg Soni, padnięcie na ziemię.
2. Sonia jako uosobienie ewangelicznych cnót Marii Magdaleny (cytaty):
- do bycia prostytutką zmusiła ją bieda w domu,
  - kocha Rodiona - bierze na siebie jego cierpienie,
  - tak jak Maria Magdalena - obmywa z grzechu, będąc terapeutką Rodiona (ból, cierpienie, tragedia to cena, którą płaci się w powieści za zbawienie duszy).
3. Odrodzenie Raskolnikowa:
- droga, którą przebył główny bohater, pokazuje, iż zabijanie jest zawsze zabijaniem, dla siebie, nie *dla dobra innych*,
  - Raskolnikow został zwyciężony przez *żywe życie*, wyzbył się teoretyzowania i odzyskał wewnętrzną harmonię,
  - ma charakter mistyczny: *Sam nie wiedział, jak to się stało (...), ale zmartwychwstał i wiedział o tym, czuł to w pełni odnowionym jestestwem.*

iii. c) Faza podsumowująca

Dyskusja podsumowująca:

Czy odrodzenie moralne Rodiona Raskolnikowa mogłoby nastąpić bez udziału Soni Marmieladowej?

Zwrócenie uwagi na początkowy ateizm głównego bohatera i późniejsze jego odrodzenie moralne. Etapy dojrzewania Raskolnikowa obrazują postawę Fiodora Dostojewskiego. Pisarz pod pojęciem ateizmu rozumiał nie tyle negację Boga, ile deifikację człowieka.

e. 5. Bibliografia

F. Dostojewski, *Zbrodnia i kara*, PIW, Warszawa 1987.

f. 6. Załączniki

i. Zadanie domowe

Zastanówcie się nad kształtem i walorami artystycznymi powieści *Zbrodnia i kara*.

g. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

h. 8. Uwagi do scenariusza

Jest to trzecia lekcja z cyklu zajęć poświęconych analizie *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego – przeznaczona dla klasy trzeciej liceum ogólnokształcącego.